

A ZSIDÓSÁGRA VONATKOZÓ MAGYAR TÖRVÉNYEK

ÍRTA: DR. SERLY ANTAL

NY. KIR. KINCSTÁRI ALIGAZGATÓ
A NYILASKERESZTES PÁRT
ALKOTMÁNY ÉS FEGYELMI
BÍRÓSAGÁNAK ELNÖKE

BUDAPEST. 1939. KARÁCSONY

Idegen eszmék terjesztésével vádolják a magyar nemzeti szociálizmust, mert akkor, midőn új, országépítő rendszert hirdet, egyben mer és tud antiszemita lenni. A zsidóság és mindazok, akik akár társadalmi, akár vérségi kapcsolatban vannak a zsidósággal, szeretnék beszuggerálni a magyar közvéleménybe, hogy az antiszemitizmusnak Magyarországon soha nem voltak népi gyökerei és a mostani antiszemita hullám sem egyéb, mint a német nemzeti szociálizmusnak a szomszéd országok felé jelentkező hullámverése. Ez a kis könyv éppen azzal tesz jó szolgálatot, hogy a tudós szerző a magyar Corpus Jurist ajánlja fel ellenbizonyítékul a nagy pörben. Messzi évszázadok törvénykönyvei bizonyítják, hogy a magyar népben mindig megvolt az ösztönös ellenérzés a zsidósággal szemben. Árpádházi és vegyesházbeli királyaink éppen úgy szükségesnek tartották a zsidósággal szemben a megfelelő törvények meghozatalát, mint amennyire a huszadik század magyarja érzi, hogy a zsidókérdést — különösképpen az 1918-as forradalom és a magyarországi kommün tanulságai alapján — véglegesen és gyökeresen meg kell oldanunk. Nem! — ne hirdesse senki azt, hogy a magyarság idegeneket akar majmolni, akkor, amikor a zsidóprobléma megoldásával foglalkozik. Nem kell minékünk külföldről kapni a biztatást, — a magyar nép egészséges életösztöne mindenkor rá tudott tapintani a bajok elevenjére és mindenkor a saját történelmi hagyományaiból, saját jogalkotásának történelmi lényéből meríti a szellemet az új és szükséges megoldások számára.

Ez a kis könyv nem propagandairat, hanem szigorúan tudományos munka. Nem a szenvedélyeket korbácsolja, hanem az értelmet világosítja meg. Aminthogy azoknak, akiknek igazuk van, nem is kell soha szenvedélyeseknek lenniök. Nem indulatokkal, hanem a tények bizonyító erejével kell erőssé tenni igazságainkat. És a könyvecskében felsorolt tények bizonyítják, hogy a Könyves Kálmánok, II. Endrék és Nagy Lajosok, a nagy magyar királyok fajvédők, nemzet-építők és a magyar vér és szellem tisztaságát féltők módján a magyar Corpus Juris szellemében kell eljárunk akkor, amidőn erős, tiszta, meg nem fertőzött és meg nem fertőzhető magyarsággal akarjuk tovább építeni a magyar történelem évezredes útját.

Hubay Kálmán.

A magyarországi zsidóság a zsidókérdést rendező törvényjavaslatok tárgyalása idejében fokozott propagandával igyekezett a nemzeti közvéleménybe beleszuggeralni azt a hamis felfogást, hogy a zsidókérdés felvetése csupán csak az idegen, főleg a német nemzeti szocialista eszmék által megmérgezett légkörben támadt aknamunka eredménye, mert a magyar nemzet, mindenkor csak a szabadság és teljes jogegyenlőség alapjára helyezkedve —, reakciós törvényeknek a zsidókkal szemben való meghozatalát soha sem tartotta szükségesnek.

A politikai szabadság nemes elvét szüntelenül hangoztató hazai zsidóság a faj magyarságnak a nemzeti élet minden területét ellepő zsidóság elleni nehéz küzdelmét éppen ezért egyedül az „átkos hitlerista” befolyásnak . . . tulajdonítja, a hitlerista jelzõt, oly értelemben használva, hogy a hitlerista gonoszság még az Amerikában garázdálkodó gengszterek gazságait is messze túlszárnyalja.

Sikerült is a zsidóság páratlan szuggesztív erejének ezt a jelzõt a közvélemény naivabb részébe bizonyos megvetõ értelemben éppúgy becsempésznie, amint az 1920-as évek elején a keresztény ébredés és újjászületés mozgalmát is sikerült a zsidó részrõl „keresztény kurzus”-nak, azaz tiszavirág-életû mozgalomnak nevezve — kompromittálni.

És sajnos — miképen — meg nem gondolva annak horderejét — abban az idõben könnyelmûen utána szajkózták magyar testvéreink a *kurzus* jelzõt a zsidóságnak, ahelyett.

hogy torkukra forrasztották volna ez a szót — azonképen sokan ma sem áallják a hitlerista jelző használatával és kihangoztatásával, a zsidó szuggesztiónak felülve, a baráti német nemzet jogos önérzetét akaratlanul is sérteni.

Talán mégis megfontolhatnák végre ennek a szuggesztió-
nak minden kritika nélkül bedőlő magyar testvéreink, hogy Hitler Adolf, ez a mindenképen kivételes nagy egyéniség, utóvégre is a baráti német nemzet bálványozott vezére, aki-
nek nevét ilyen mellézköngével jelzősíteni — lovagiatlan, s
nem *magyar* emberhez méltó dolog és megfontolhatnák zsidó
felheccseit magyar testvéreink azt is, hogy a nemzetközi zsidó-
ságnak a harmadik birodalom ellen folytatott nagy és becs-
telen peréhez *nekünk magyaroknak* legfeljebb annyi közünk
van. *hogy szívből kívánjuk, miszerint ebben a nagy küzde-
lemben a gyűlölködő zsidóság legyen a vesztes.*

A hazai zsidóság azonban abbeli buzgalmában, hogy el-
hitesse a magyar közvéleménnyel, miszerint a magyarországi
zsidóság a magyar társadalomnak egy évezreden át kizárólag
csak hasznos és hű és éppen ezért a nemzeti társadalom által
mindig megbecsült és gyengéden szeretett rétege volt —
történelemhamisításoktól sem riad vissza.

Minthogy nagynevű történettudósaink ezeket a hamisi-
tásokat nem elég erélyesen cáfolják meg — megtörténhetett
az a botrány, hogy közkezenforgó lexikonokban olyan sze-
mérmetlen hamisítások olvashatók, amelyek szerint a magyar-
országi zsidóság ősei, Árpád apánk magyarjaival együtt, *ős-
foglalók* voltak hazánkban.

Két modern magyar lexikonban is olvashatók ezek a
históriai falzumok.

Az *Athenaeum kézi lexikon*“ c. munka II. kötet 878
oldalán a Kazárokról a következőket írja:

„Attila idejében a Volga mellékén laktak a kazárok és
midőn I. Romanus császár a római birodalomból, a török

pedig a maga területéről kiüldözte a zsidókat, ide menekültek és a kazárok 786—809-ben Bulán Khagán alatt áttértek a zsidó vallásra. A kazárok — persze immáron zsidók — közvetítették Kelet és Nyugat között a kereskedést. A IX. században már a keleti Kárpátoktól és a felső Dnyepertől a Volgáig, a Kaukázustól az Okú folyóig ők voltak az urak.

A magyarokkal már az ős-hazában összeköttetésben voltak, sőt felettük a felsőbbség bizonyos nemét gyakorolták. így midőn az ős-hazából Lebediába indultak a magyarok: a kazár Khagán tanácsolta nekik, hogy egyik vezérüket: Elődöt királlyá válasszák!

Mikor pedig mostani hazánkat eifoglani jöttek: Kievnél csatlakozott hozzájuk egy kazár törzs: a *kabarok*, akik beolvadtak a magyar nemzetbe.” (Hivatkozik Vámbéri: Magyarok eredete c. művére. 1882.)

De még körmönfontabb történelemhamisítás olvasható a *Pallas Lexikon* 16. kötetének 1218. oldalán, Kn. betűjelzéssel, amely jelzés' mögött Kohn Sámuel rabbi rejtőzködik:

„Vájjon a beköltöző magyarok a honfoglalás előtt ismerték-e már a zsidókat, vagy a zsidóhitű kazárok velük jöttek-e Magyarországra? Több, mint valószínű. Mellette szól azon történelmi tény, hogy a honfoglaló magyarokhoz csatlakozott kazárok (*kabarok*) nagy része már régebben felvette a zsidó hitet, továbbá azon körülmény, hogy legrégebb okiratainkban meglepő sűrűn előfordulnak a „zsidó” szóval összetett, vagy ebből képzett helynevek (pl. Zsidó földje, Zsidópatak, Zsidótábor, Zsidóvár, stb.), végre azon tény(?!), hogy a zsidók Magyarország első két századában a honfoglalók minden jogival bírtak, a magyarok népeletével a legbensőbb kapcsolatban álltak és sűrűn éltek velük vegyes házasságban, mitől csak az egyház ismételt tilalma szoktatta el őket. Szent László alatt hoztak először korlátozó intézkedéseket ellenük.

Hóman Bálint ezt a hamis beállítást a következőkben megcáfolja ugyan —

Azonban nem tudni mi okból, most idézett világos és században náluk járt utazók szerint a IX. század elején a római birodalomból és mohamedán országokból kiűzött ;s: dókat befogadták és egyrésztük a zsidók tanítására a zsidó vallást vette fel. Nagyobb részük természetimádó maradt, ezek nagyrésze a IX. század közepetáján mohamedánná lett. A IX. század második felében és a X. század elején négy vallás hívei, legtöbben vannak a mohamedánok (magában a fővárosban cca. 10.000-en) és keresztények, kevesebb pogány és a legkevesebb zsidó. A főkirály és az előkelők, össze-vissza {400} ember körül, zsidó^ (s nem 40.000, mint a Semigotha írja, Ibn Haukál^v téves másolása alapján). A túlnyomó rész moszlem, s ezek a katonák. A mohamedán hitre térés idején, — mint ezt később, 922 körül is megtörtént, — a lakosság egyrésze fellázadt az uralkodó párt *(tehát n zsidók ellen), s legyőzve a magyarokhoz csatlakozott, mint a kabarok törzse.* A pártviszály okai közt a vallási viszály is nagy szerepet játszhatott, s a *magyarokhoz csatlakozott töredék kétségkívül mohamedán volt . . . Magyar területen zsidó beolvasásnak semmi emléke nem maradt fenn . . . A magyarokhoz csatlakozott kazár-kabar törzs semmi esetre sem tekinthető semitának, de maga a kazár nép sem e korban.* — Semigotha Turul, 1912.). —

azonban nem tudni mi okból, most idézett világos és határozott okfejtése a *Magyar Történet* c. nagy művéből már hiányzik.

Hogy pedig mennyire átlátszó és hamis tendenciájú beállítás mindkét lexikon szóbanforgó szövegezése — igazolja magának Kohn Sámuel rabbinak „*A zsidók története Magyarországon*“ műve (1884.) 24. és 25. oldalán megírt, s az igazságnak már megfelelő része, amely így hangzik:

.... a zsidó kazár származásra, nyelvre és előbbi vallására nézve a magyarokkal egyeredetű, ennek egy törzsről szakadt közeli rokona, tehát nem *nemzetiségére*, vagy *eredetére* csak *vallására* nézve volt zsidó”. (Akár a szombatosok Erdélyben!) — Majd még határozottabban, s őszintén így folytatja:

„ . . . azok, akik a kabarok közül a zsidó hitet vallották, nemzsidó testvéreiktől semmiben sem különböztek és a magyarokra annál kevésbé lehettek nagyobb befolyással, mivel e népek vallásos közönyénél s harcias életmódjánál fogva, zsidó *hitük aligha gyökerezett mélyen lelkükben*, hanem nyilván csak némi külsőségekre szorítkozván, elég felhasználható lehetett. Ugyanazzal a könnyűséggel, amellyel azt felkarolták, később nagy részben el is hagyták, s felcserélték diadalmas kereszténységgel”.

Mekkora perfidia kell ahhoz, hogy *közkézen* forgó lexikonokban határozottan honfoglaló zsidókról írjon olyan szerző, aki a zsidóság számára írt történelemkönyvében — bizonyára a megfelelő zsidó miheztartás érdekében — leplezetlenül mégis megírja az igazat.

De minderre még rádupláz a budapesti zsidó hitközség elnöke, Stern Samu, aki, zsidó kérdés Magyarországon” c. 1938-ban megjelent röpiratának 5. oldalán a következőket merészli megkockáztatni:

„ . . . A Zsidó Múzeumban őrzött III. századbeli esztergomi síremlék kőbevésett dokumentumkép hirdeti a honfoglalást *megelőző időkre visszavetítően, hogy a zsidók már messze az Árpádok előtt is éltek és dolgoztak e földön*. A történelem igazolja továbbá, hogy a honfoglalásban is résztvettek zsidók, hiszen a kabar törzs vezetői, törzsfői zsidó vallásúak voltak.”

Mínthogy azonban a fajmagyarság még sem túrheti azt,

hogy a magyarországi zsidóság minden történelmi alap híján ősi jogot formáljon az országhoz, sőt tudatosan azt a hazugságot terjessze, hogy a magyar nemzet egy évezrede a legcsekélyebb kifogás és megütközés nélkül tétlenül szemlélte visszaéléseiket, — szembe kell nézni a sok célzatos és veszedelmes történelmi ferdítéssel és tárgyilagosan ismertetni azokat a törvényhozási intézkedéseket, amelyeket a magyar nemzet ezer esztendő alatt a zsidókkal szemben megtenni szükségesnek tartott.

Az igaz, hogy a magyar nemzet a zsidósággal szemben mindig Jovagias és türelmes volt s amíg az általuk oly megkülönböztetett gyengédséggel apostrofálni szokott ú. n. „Művelt Nyugat”-on Kr. u. 135-ben Julius Severus által Palesztinában rendezett rendszeres pogrom óta — az osztrák örökös tartományokból 1670-ben történt kiveretésükig, összesen 80 ízben rendeztek ellenük pogromokat, égették őket máglyákon kiűzték őket az országok —, amely különféle üldözésekből az általuk különösen tisztelt angolok és franciák olyan alaposan kivették a részüket, — addig a barbár, „*fehér terror*” országában az ezer esztendő alatt mindössze Nagy Lajos ságaműzi őket 1360-ban, 1494-ben és 1540-ben Nagyszombatban, 1529-ben Bazinban. végül 1792-ben a sárosmegyei Péren szenved nek el kisebb üldöztetést vérvád miatt.

zsidósággal szemben hozott magyar törvények azonban —, amint azt látni fogjuk — sohasem voltak eléggé radikálisak. A szükség és szegénység, a külső és belső bajok bizonyos fokig opportunusakká tette egyik-másik királyunkat, a magyar fajtával veleszületett lovagiasság és jószívűség pedig nagyban enyhítette a koronként felgyülemlt keserűség folytán jogosan felgerjedt haragot.

Az első tiltó, törvényes jogszabály Szent László királyunktól ered; Szent István a zsidók ellen rendszabályozó intézkedéseket még nem foganatosított.

Szent István ezt nem tette, de nem azért nem tette —

amint ezt a hazai zsidóság nem nyíltan, hanem a sorok között alattomosan beállítani szertné —, mert Szent Lászlónál türelmesebb volt, hanem azért, mert Szent István idejében még nem lévén zsidók az országban, itt nem is garázdálkodhattak, miután az első nagyobb zsidótömeg csak 1096-ban, a kereszties hadak üldözése elől menekülve özönlött be az országba.

Nem felel meg tehát a valóságnak Kohn Sámuel rabbinak, a magyarországi zsidók történetírójának az az állítása, hogy a magyarok „sűrűn éltek velök — a zsidókkal — vegyes házasságban”, mert Szent László uralkodása előtt zsidók még nem voltak az országban, amikor azonban Németországból az országba szivárogtak, s üzelmeiket itt is megkezdték, — Szent László király a szükségesnek mutatkozott törvényeke? haladéktalanul meghozta. íme az első:

Szent László Decreium I. 10. Art. (1092.)

„Ha zsidó keresztény asszonyt vészén társui magához vagy valamely keresztény személyt szolgaságban tart az ő házánál, — vegyék el tőle és adják vissza annak szabadságát; aki pedig eladta volt, attól az árát vegyék el és legyen az a püspökök jövedelme.“

Félremagyarázhatatlan, hogy Szent László idejekorán felismerte a zsidó—magyar vérkeveredésnek ez utóbbi a vészes következményeit.

A másik törvény:

Szent László Decretum I. Art. 26. (1092):

„Arról, ha a zsidó ünnepnapon dolgozik,“ — „Ha valaki vasárnapon vagy más nagyobb ünnepei; talál zsidót munkában, tehát, hogy

a kereszténység meg ne botránkozzék, valamely szerszámmal a zsidó dolgozott, azt veszítse el.“

Alapos következtetés vonható ebből a törvényből arra, hogy a zsidóság egy része már akkor sem nagyon respektálhatta a kereszténység vallásos áhítatát és tűrt volna ellenére, keresztény ünnepeken kihívó módon *dolgoztatott* és nem dolgozott, mert bizonyos, hogy a zsidóság fizikai munkát akkori sem végzett

Kálmán király törvényei — bizonyára okulva a tapasztalt visszaéléseken — már radikálisabbak.

Kálmán Decretum II. De Judaeis (1095.), Caput I.

„Kálmán. . . ily törvényt szerzett az ő országában lakozó zsidóknak: hogy keresztény cselédet, akármicsoda nyelvű vagy nemzetű legyen, venni, vagy eladni, avagy magánál szolgaságban tartani senki a zsidók közül ne merjen ezentúl.

1. És ha valamelyik ezen végezést általhágja, szenvedje kárát a nála megtalált keresztény cseléd elvesztésével.“

Csak a gyakori visszaélés lehetett az indító oka a magyarság és zsidóság között kötendő hitel és forgalmi ügyletek alábbi szabályozásának:

Caput II. De mutuis Christianorum et Judeorum

„Ha keresztény zsidónak vagy zsidó kereszténynek két vagy három pénz érő kölcsönt

akar adni, a kölcsönadó zálogot vegyen a kölcsönvevőtől és keresztény meg zsidótanuk legyenek jelen, hogyha netalán eltagadná egyik, amit a másiktól kölcsönzött vala, mégis a zálogot mindkettejük tanúi bizonyítsák.

1- §. Ha pedig egyik a másiknak három pénznél nagyobb kölcsönt adand, zálogot és tanukat vegyenek hozzá, mint mondtuk és a pénznek summáját meg a tanuk neveit írássák levélbe és azt mind a kettőnek, tudni illik mind a kölcsönadónak, mind a kölcsönvevőnek pecsétjével pecsételjék meg; hogy ha valamikor ebben a dologban egyik a másikon méltatlanságot akarna tenni, az írás és mindkettejük pecsétje bizonyítsa meg az igazságot.“

Caput III. De emptionibus et venditionibus Christianorum et Judeorum:

„Ha zsidó kereszténytől avagy keresztény zsidótól vásárol valamit, meghihető keresztény és zsidó tanuk jelenlétében vásároljon és az árut, meg a tanuk neveit Írassa levélbe és a levelet mind az eladó mind a vevő pecsétjével megerősítvén, tartsa meg magánál, hogy ha valamikor ezen vételből tolvajsággal vádoltatnék, a nála megismert lopott árunak urát adhassa és a feljebb említett tanukat előállítván, megmenekedjék.

1. §. Ha pedig a megismert lopott áru eladóját előállítani nem tudná, de a pecsétes írásí elmutatja, a beirt tanúnak hite alatt szabaduljon.

2. §. Ha pediglen keresztény tanúi nincsenek, de meghihető zsidó tanukat állít elő, azoknak a zsidók törvénye szerint letett hitek után fizesse meg a lopás bírságát négyszer.

3 §. Hogyha sem a megismert árunak urát nem adhatja, sem pecsétes levelet nem mutat tel, ítéltessek meg az ország szokása szerint: ízesse meg a lopás bírságát tizenkétszer.”

II. Endre királyunk az arany bullában a zsidók visszaéléseire jellemző megszorító, illetőleg tiltó rendelkezést tesz. amely rendelkezés indító okaira vonatkozólag már nemcsak logikus következtetésekre vagyunk utalva, hanem határozott bizonyítékok állanak rendelkezésünkre a zsidóság akkor gyakorolt visszaélései tekintetében.

Az érdekes rendelkezés a következő:

II. Endre. 1222. Arany Bulla. Articulus 24.

„Quod ismaelitae et Judaei non teneant officiolatus.

Pénzváltó kamara-ispánok, sókamarások és vámosok országunkbeli nemesek legyenek.

1. §. Ismaeliták és zsidók ne lehessenek.”

Ez a tiltó rendelkezés a letűnt évszázadok kódén keresztül nem könnyen leleplezhető zsidó visszaélések meggátlásának célját szolgálta.

1. *pénzváltás* akkori forgalmának megértéséhez szükség-

ges annak ismerete, hogy a XII. században még csupán pénz-
érmék voltak forgalomban, az ezeket helyettesítő bankjegyek
— mindennapi szóval — *bankók* akkor még ismeretlenek
voltak.

A XIII. században a nehezen kezelhető, súlyos dénárok
helyett Európaszerte könnyebb súlyú arany, vagy ezüst érmé-
ket, az ú. n. Oracteákat, vékony arany, vagy ezüst pléhből
készült érméket kezdtek verni, amelyeknek kezdetben *csak
az egyik lapja veretett éremnek*. A későbbben már mindkét
oldalukon kivert vékony lemezből álló érmék azonban szer-
felett gyorsan koptak, aminek folytán fémértékükből veszi-
tettek és koronkint újjakkal való beváltásuk vált szükségessé.

A pénzváltó a beváltáskor az új érme előállítás költsé-
geinek megtérítése fejében bizonyos összeget követelt, amely-
alapján véve jogos követelés, idő folytán számtalan és
különböző visszaélések forrásává vált.

Thallóczy: *„A Kamara Haszna“* c. munkájának 7. oldalán azt írja hogy:

„A pénzhamisítás dicsőségén Magyarországon a *zsidók*
és izmaeliták osztozkodtak, Angliában szintén zsidók üzték
Nálunk az aranybulla XXIV. cikkelye, ennek alapján, el-
tiltja őket minden tisztségtől.”

A *pénzváltásokat* — illetőleg, amit Thallóczy idézett
művének 24. oldalán írja: —

. . . *megváltásokat* gyakoriakká iette a beváltók — mone-
táriusok, nummuláriusok — szertelen zsarolása. A rend-
szeres adózás behozatala óta a nép szemében nem igen
volt gyűlöletesb egyén a pénzbeváltónál vagy adószedő-
nél . . . Árpádházbéli, sőt az Anjou-királyok idejében is,
széltében hangzik a panasz a beváltók, a dicatorok zsa-
rolása ellen; majd ott kergetik szét őket, majd emitt ölnek
meg egyet. A zsidógyűlöletnek is ez az egyik oka: *a leg-
nagyobb csalók — nem elfogultságból, hanem*

adataink nyomán beszélünk — ők voltak. Az ellenük hozott törvényes intézkedéseknek nem volt foganatjuk, még 1250-ben is egy zsidó: Henel András áll a pénzügyek élén, mint Summus Camerarius. Kereskedelmi összeköttetéseikről s befolyásukról a pénzverés körül Jehuda da Cohen XI. századbeli zsidó rabbinak jognyilatkozvá- (nyai tanúskodnak.)”

Mindezek figyelembevételével nem kétséges, hogy Stern Samu már említett „A zsidó kérdés Magyarországon” c. röpiratának 5. oldalán olvasható az a dicsekvés, miszerint: „Az árpádházi vezérek cs királyok első évszázadaiban tüü rendelkezés alig korlátozta a zsidók részvételét az állam életében, sőt *számosán közülük magas közhivatalokat töltöttek be*” — a kellő értékére szállítandó le s olyanformán hangzik, mintha pár száz év múlva egy másik zsidó azzal dicsekednék, hogy a valutasíbolással gyanúsított és az országból kiszökött Bíró (Brtüll) Pál magyar nemes és országgyűlési képviselő volt.

Sok baja lehetett különben is szegény II. Endre királyuknak a zsidókkaJ, mert, bár nem volt különösen energikus uralkodó, a beregi erdőben 1233-ban mégis esküt tett arra, hogy *hivatalokban zsidót nem tűr és megkülönböztető zsidó jeleket rendel.*

A tatárjárás után ezer gonddal közdő, országújraépítő IV. Béla királyunk megszorult helyzetében 1251-ben bérbe adja ugyan nekik a közjövödelmeket, kölcsönöket — bizonyára jó drága kölcsönöket vesz fel tőlük, s ezek fejében némi kiváltságokat enged is nekik — a zsidókat mégis csak jövevényeknek tekinti s megtiltja, hogy a zálogos birtokokon földesúri jogokat gyakorolhassanak. A budai zsinat 1279-ben — a kéjhölgyekkel együtt — arra kötelezi a zsidókat, bog;, a bal mellükön egy kőralakú, vörös posztóból készült megkülönböztető jelet viseljenek, továbbá, hogy külön városrészen — a keresztényektől elkülönítve lakjanak.

Nagy Lajos király 1360-ban száműzi őket az országból, 1370-ben visszaengedi ugyan őket, de — az ország keresztény lakosságát a kizsárolástól megóvando — a keresztényekkel szemben fennálló követeléseiket érvényteleneknek nyilvánítja.

Ebben az időben a zsidók már annyira elhatalmasodtak, hogy „néhány városokban még a tanácsházak s isteni tiszteletre rendelt helyek sem menekülhettek meg a zsidó zálogtól.“ (Lásd: *Ballus: Beschreibung* dér kön. Freistadt Pressburg, 1821. 265. oldal.)

Schwartner: Introductio in rém diplom. Budáé, 1802. - c. munkájának I. Rész. 148. oldalán azt írja róluk, hogy a pénz örökös szükségét érző Zsigmond királynak kedves vendégei voltak, aki H36-ban kiváltságot adott nekik olyan uzsoráskodásra, amely szerint 100 dénár után hetenként 2 dénárt szedhettek abban a korban, amikor a keresztényeknek 1423-ig, kikölcsonzótt pénzeik után kamatot szedni egyházi törvény tiltotta.

A Tripartitum, Verbóczy Hármaskönyve szintén nem teljesen megbízható, idegen népelemnek tekintette a már akkor is kiváltságos helyzetet követelő zsidóságot, ami kitűnik abból, hogy Verbóczy külön függelékben tárgyalja a zsidók által a tanúskodásnál követendő magatartást és a leteendő eskü szövegét úgy, mint alább következik, mert a tapasztalat feltehetőleg azt igazolta, hogy más módon és más szöveggel letett eskü nem nyújtott kielégítő biztosítékot a tanúvallomás valódiságára:

„Annak az eskünek mintája, amelyet a zsidóknak a keresztények ellenében kell tenniük:

Továbbá, jóllehet nem célo, hogy a zsidókról írjak, minthogy a *zsidóknak* az ő jogaikra nézve többféle és különböző és *több helyen az üdvösséggel ellenkező kiváltságaik vannak és különben is az uzsorákról ítélni veszedelmesnek látszik,* mégis, mivel gyakran megtörténni látszik, hogy a zsidókat a keresztények elleniben eskütételre köte-

lezik, tehát azt vélem, hogy a zsidók esküjének mintáját e munka végére illesztem.

1. §. Holott tudnunk kell, hogy a zsidónak, aki esküt akar tenni, magára rövid köntöst, vagy palástot öltve és fején zsidó kalapot viselve, a nap felé fordulnia és *mezít-láb állnia*, ki is a törvénykönyvet (melyet Mózes táblájának neveznek) kezével érintse és tartsa és ezeket mondja:

2. §. Én N. zsidó esküszöm az élő Istenre, a szent Istenre, a mindenható Istenre, aki az eget és a földet, a tengert és mindazt teremtette, ami ezeken és ezekben van, hogy ebben az ügyben, amivel engem ez a keresztény vádol teljesen ártatlan és büntetlen vagyok. És ha bűnös vagyok, nyeljen el a föld, amely Dathant és Abyront elnyelte és ha vétkes vagyok, lepjen meg a szélhűdés és belpoklosság, amely Elizeus szolgáját meglepte — és ha vétkes vagyok, érjen engemet a nyavalyatörés, vérfolyás és hirtelengutaütés és ragadjon el a véletlen halál és vesszek el testestül és lelkestül és vagyonostul és sohase jussak Ábrahám kebelébe és ha vétkes vagyok, semmisítsen meg Mózes törvénye, melyet neki a Sinai hegyen adtak és szégyenítsen meg minden írás, mely Mózes öt könyvében adva van — és ha ez az esküm nem való és igaz, törüljön el Adonaj és az ő istenségének hatalma Ámen!”.

A habsburgbeli királyok uralkodása alatt hozott zsidóellenes magyar törvények egyébként ugyancsak az akkori¹ zsidóság egy részének antiszociális és immorális üzelmeit igazolják.

Első ilyen represszália volt:

Rudolf 1578. Deer. I. Art II. 3. §.

„ ... de a zsidókat és anabaptistákat, akiknek házuk van (akik Magyarországon igen kevesen vannak), **hogy minél előbb kiköltöz-**

zenek: kétszeres adóra és teherviselésre szorítják.“

1593-ban újabb törvény:

Rudolf 1593. IV. Art.

„ az anabaptistákat és zsidókat is adózásra kell szorítani. . . és pedig az anabaptisták fejenként 12 dénárt, a zsidók pedig 20 dénárt fizessenek.“

és harmadszor:

Rudolf 1595. Art. 10.

„Az anabaptisták és zsidók személyükre nézve minden hónapban egyenként 50 dénárt fizessenek.“

Kétségtelen, hogy bizonyítékai ezek a törvények annak, hogy mennyire nem kedvelte a zsidókat a magyarság már a XVI. században sem. Űgy látszik azonban, hogy ezek a törvények nem használtak semmit, nem igen fizettek a zsidók, s az országból sem költöztek ki.

II. Ferdinand király egyébként folytatta azt, amit Rudolf olyan sikertelenül igyekezett elérni:

II. Ferdinánd — 1625. Deer. II. Art. 28. §. 3.

„ - . . És erre a célra. . . vonják taksafizetés alá. . . régi szokás szerint a zsidókat is (anélkül, hogy ezzel az országba bekebeleznék őket) . . . “

De nehogy azzal a kifogással védekezhessenek zsidó részről, hogy őket akkor is csak a németek üldözték — közvetőleg megjegyezzük, hogy bizony még a türelmes néhai, jó Bethlen Gábor fejedelem is — tehát törzsökös magyar ember,

— Erdélyben ugyanebben az időben, 1623-ban, ghettóba szorítja és zsidójelek viselésére kötelezi őket.

Úgy látszik azonban a XIII. századtól a XVII. századig sem felejtette el a zsidók egy része, hogyan lehet a népet kiuzsorázni, mert

II. Ferdinand 1630 Deer. III. Art. XV. 2. §.

megismétli II. Endre király törvényét, elrendelvén:

„A zsidókat pedig úgy a harmincadok, mint a vámok haszonbérletétől elmozdítsák ”

Sőt ezt a parancsot megújítja és megerősíti

III. Ferdinand 1647. Deer. II. Art. 24. és Decr. II. Art. 91. §. 8.

mondván:

„Ez alkalommal megújítják az 1630. évi XV. cikkelyt, hogy ennek erejénél fogva a zsidókat, mint akik az ország jogainak nem részei, hűtlenek és egészen lelkiismeretlenek (latinul szószerint: judaei veluti jurium regni non capaces, infideles et nulla conscienüa praediti) a vámok bérlésétől a jelen országgyűlés befejezése után minél előbb elmozdítsák, s hogy az ellenkezőleg cselekvők legott a vám elvesztésének büntetésébe essenek.”

Az ismételten meghozott tiltó törvényekből logikusan csak arra lehet következtetni, hogy a zsidók rendkívül szívesen ragaszkodtak a nagy jövedelmet biztosító vámkezeléshez, a Karok és Rendek egymásután alkotják meg ugyan az azonos tartalmú törvényeket, ezeket azonban a zsidók — lehet, hogy vesztegetésekkel, vagy más csalárdságokkal — sorra kijátszották.

III. Ferdinand 1649. III. Decr. 79. Ari. 1. §.

„A zsidóknak a vámok kezelésétől való elmozdítására megújítják (a Karok és Rendek) az e részben hozott cikkelyeket:

1. §. És ezenfelül ezeknek valóságos fogantatósítása céljából határozzák, hogy minden vármegyében, ahol a vámszedésie eféle zsidókat alkalmaztak, az illető vármegyék alispánjai hivatalvesztés büntetése alatt — a színhelyére menjenek és teljes hatalmukban álljon, hogy a falut vagy várost, ahol a vámot ilyen zsidó kezeli, egyszerűen minden tétovázás nélkül elítélni és azonnal elfoglalni és (minden jogorvoslat kizárásával) a legközelebbi végvidékhez alkalmazni.”

I Lipót 1662. Decr. II. IZ - Art. I. §.

1. §. „Hogy ily felkelésekben az országban szülő- és földbirtokos külföldieket s úgy a háztulajdonos, mint az idegen házban lakó zsidókat, . . . míg őket az országban megtűrik. . . a megyék lelkiismeretesen pénzben adóztassák meg. . . “

1686-ban a törökökkel cimboráló és a felmentő csapatok ellen küzdő zsidókat Budavár bevétele után felkoncolják; 1689-ben a szabad kir. városokból kitiltják őket, a bányavárosoktól pedig csak 7 mérföldnyi távolságban szabad nekik lakni.

III. Károly 1723. Deer II. Art. 15.

„A száraz és nem szükséges vámok eltörléséről és a zsidók elmozdításáról.

2. §. Az ellenszegülők ellen pedig, akik az ilyen eltörlést, s a zsidók elmozdítását meg nem engedik az 1566. évi XII. törvény cikkhez képest a királyi fiscus . . . perelhessen

4. §. És ameddig az idézett XCI. cikkely tartalma szerint a zsidókat minden vámostól el nem mozdítják, addig az olyan helyen senki se tartozzék vámot fizetni.“

III. Károly 1729. Deer. III. Art. 22.

„ . . . hogy a szentgyörgyi végvidékre nemrégén bebocsátott zsidóknak úgy onnan, mint a nevezett országok (Dalmát, Horvát- és Szlavonországok) egyéb helyeiről — ha még valahová: belopóztak volna — való elmozdítását a maga helyén kegyelmesen elrendelni méltóztatott.“

Mária Terézia, 1741. Deer. I. Art. 29.

„A borral való kereskedés főleg az ország felső részeiben a . . . zsidóknak el áltatván, a

vármegyék és városok által elkobzás terhe alatt határozatok. . .“

Ugyancsak Mária Terézia behozza a türelmi adót, amelyet a zsidóknak a közterheken kívül fizetniük kellett volna, azért, hogy az országban megtúrték őket; ezt az adót II. József császár kamarai adónak nevezte és ez az adó 1840-ig érvényben volt, de a zsidók jelentékeny részével adósak maradtak.

Annyi kétségbevonhatatlan, hogy ez a sok megbélyegző[^] törvény csak az évszázadokon keresztül megátalkodottan folytatott asszociális és immorális magatartás következménye lehetett, mert nem szabad a mi becsületes őseinkről még fel-tételezni sem, hogy idegen népfajt *ok nélkül* üldöztek volna.

A XIII. század végén az ország közvéleménye a már akkor égető zsidókérdés gyökeres megoldásával is foglalkozott. A nagy francia forradalom eszméinek hatása alatt azonban terjedni kezdett az a nézet, hogy a zsidóság társadalom-ellenes magatartása majd megszűnik, ha a nemzet a zsidóságot jogfosztott állapotából — éppen úgy, mint a jobbágy-ságot, — kiemeli s ezzel a zsidók, mint asszimilálódásra hajlamos népréteg, az állam hasznos polgárai lesznek. Ennek a felfogásnak érvényrejtésaképen alkotta meg az akkori Igen figyelemreméltó a

II Lipót 1790. Decretum. Art. 38.

törvénycikket:

„A zsidókról.

Hogy a zsidókról addig is gondoskodva legyen, míg ügyök s némely szabad királyi városoknak őket érintő kiváltságai a legközelebbi országgyűlésen jelentést teendő országos bizottság által tanácskozás alá vétetnék.

a zsidók állapotáról Ő szent felségének, s a Karok és Rendeknek egyetértő akaratával intézkedés tétetnék, a Karok és Rendekek Ő szent Felségének jóváhagyásával határozták, hogy a Magyarország és Kapcsolt Részei határain belül élő zsidók az összes szabad királyi városokban és más helységeken (ide nem értvén a királyi bányavárosokat) azon állapotban, melyben az 1790. évi január elsején voltak, megtartassanak és ha abból netán kizavartattak volna, visszahelyeztessenek.“

Miután a zsidóság az akkor uralkodó közfelfogás szerint a lakosság olyan rétegének tekintetett, amely a jobbagysággal együtt a jogfosztottság állapotából törvényhozási intézkedéssel ki fog emeltetni, időszerűnek látszott, hogy a zsidóság a védkötelezettség részesévé is váljék, s ezért hozattak meg a kötelező újoncozási kötelezettséget meghatározó törvényes intézkedések.

Ferencz 1807. Decretum V. Articulus 1.

1. §. „Hogy . . . újoncok közé . . . zsidókat is lehessen felvenni és elfogadni“

Ferencz 1808. Decretum VI. Art. 6.

3. §. „Hogy a zsidókra is azon község népességének arányában, melynek részét teszik, vesse ki az illető törvényhatóság az újoncju-talékot és a zsidó hitközségek által a saját tagjaik közül előállított egyéneket az újoncok felajánlott számába el kell fogadni.“

Igen figyelemreméltó a

Ferencz 1830. Decretum IX. Art. 7.

mert a zsidóságot kifejezetten „nemzet”-nek, azaz fájnak nyilvánítja, úgy amint következik:

4. §. „Hogy a megajánlott újoncok sorába zsidók is vétessenek fel, kiknek számát a népesség aránya szerint az illető törvényhatóság állapítja meg, s akik a zsidó hitközségek útján egyedül **nemzetükből** lesznek kiállítandók és . . . besorozandók.“

Ugyancsak intézkedik a zsidók besorozásáról:

V. Ferdinand az 1840. évi II. törvénycikkben:

4. §. „Ezen számba (újoncok) az izraeliták is kötelesek népességük arányában egyedül önfelekezetükből újoncokat állítani, ugyanazért az illető törvényhatóság a reájuk eső számot népességük szerint kivetette. .

Előbb már röviden említettük, hogy a közfelfogásban már a XVIII. század vége felé az a nézet kezdett kialakulni, hogy ha a zsidóság is kiemeltetik jogfosztott állapotából, akkor a közre káros, társadalomellenes magatartását is megszünteti s a hazának hasznos polgárai lesznek a zsidók is, miután ez a sérelmezett magatartás csak az elnyomatás visszahatásaképpen váltódott ki belőlük.

Bár ez a nézet a múlt század ideális lelkű reformkor-szakában, a nemzeti újjászületés lelkes napjaiban kifejezésre es érvényre is jutott, az alább idézendő 1840: törvénycikkben — ennek a nézetnek voltak igen súlyos és komoly ellenzői

és, akik a minden biztosíték nélküli emancipációtól a nemzet sorsát féltették, s ebbeli aggodalmaikat határozottan ki is fejezték. Ezek között a súlyos egyéniségek között voltak a többi között Széchenyi István, Vörösmarty és Kölcsey is, akiknek a zsidókérdésben vallott álláspontjuk közismert. Nem nagyon ismert azonban egy másik nagy férfiúnak, *báró Wesselényi Miklósnak* álláspontja, amelyet azért is érdemes emlékeztetéssé tenni, mert csodálatos éleslátással határozta meg a zsidó faj jellemét és lelki tulajdonságait.

Wesselényi a jobbgátság eltörlésével foglalkozó „Baltételek” c. munkájának 238. oldalán a zsidókról a következőket írja:

„A' zsidó-nép maiglan, ős nemzetsége' töredékeinek birtokában van; de nincs benne azon ős szellem többé, melly hajdanában éltet' s fentartá, — változott a' nép-élet, változtak a' vallásos fogalmak, változtak magok az alkotmányok, 's így a' zsidó-nép egy régi *múmia*, melly az élénk 's eleven idoveTegybe~nem olvadhat, só t makacs vagy batvélejpényes ragaszkodása által a' régihez magát ~valamennyi néptőlT melyneiT polgárzat&ba jut, elkülönözi. elvásztja, elidegeníti, *atrülöl másakat*. Ezen el ókori in 4. 'tezményeknek maradványai fűzik a' zsidóságot hit-, élet-< s cselekvésben a' földtären egy családdá össze, közszellem élteti őket, de ugyanezen közszellem az, mi a' zsidókat a' l polgári étellel egybe nem férhető balvéleményekhez, sőt nem gyéren a' Talmudnak áltanjaihoz inkább, mint Mózes' egyszerű, de tiszteletigénylő törvényeihez vonja, ragadja 's csatolja: — ezen előkori maradványokból emelkedek a' jogos hely polgárok' és türelmezett zsidók' egyesülése elleni ama' hatalmas gáttal, mellynek szétrombolása feltételezi a' zsidók' polgárosítását és a' mi ennél több 's még a' polgárosítás által nem elérhető; az ország' bármelly vallású 's sorsú lakosaival egybeolvadását — egyedül ez által lehet pedig a' honnak a' zsidók' polgárosítása által nyerni.

A' nemzet jogai' tulajdonosaivá csak olytat tegyen, a'ki valóban lehet a' nemzet' tagja, tudniillik a' ki nemzetiséggel 's nemzeti sajátossággal bír; — midőn valaki ajándékoz, van joga ajándékához feltételeket csatolni; — annyival inkább van ezt tenni egy nemzetnek hatalmával, s' innen a' zsidók' polgárosítása vagy legalább helyzetük' javításának egyszerű — valamint rögtönözést nem szenvedő, úgy időt 's időben érlelést kívánó feltétele gyanánt lehet felállítani: hogy a' zsidóság physical — politikai — 's erkölcsileg javítsa magát; — míg közös érdek nem láncolja le az országtársulathoz, sőt ellenkező üzértség egyetlen ösztönzője tetteinek, míg elévült előítéleteit, — akár vallás, akár polgárbeliek legyenek, — le nem győzi mindaddig az ország joggal zárhatja ki őket közös jogok' élveiből“.

A tisztán látó nagy hazafi, társaival együtt, kisebbségben maradt, s a nemes idealizmustól túlfűtött, naiv reformkorszak törvényhozása: „A zsidókról“ 1840-ben a XXIX cikkelyben a következő törvényt alkotta:

„Addig is, míg a zsidók állapot járói a törvény bővebben rendelkezik, ezúttal hertároztatik:

1. §. Mindazon zsidók, kik az Országban vagy kapcsolt Részeiben születtek, valamint szinte azok is, kik az itteni lakásra törvényes utón engedelmet nyertek, **ha ellenök erkölcsi magaviseletök tekintetében bebizonyított alapos kifogás nincs:** az egész országban és Kapcsolt Részekben akárhol szabadon lakhatnak, kivéve egyedül az 1791. évi XXXVIII t. cz-ben említett bányavárosokat, melyekből a bányák és bányászati intézetekre való te-

kintettel törvényes régi szokás mellett jelenleg ki van zárva.

2. §. A fennálló feltételek mellett gyárat a zsidók is állíthatnak, kereskedést és mesterségeket akár a maguk kezökre, akár vallásukbeli legények segítségével is űzhetnek, s fiaikat ezekben taníthatják — azon tudományokat és szép mesterségeket pedig, miknek gyakorlatában eddig is voltak, ezután is gyakorolhatják.

3. §. Egyébiránt köteleztettek, hogy állandó vezeték és tulajdon nevekkel éljenek, a születendők pedig vallásuk papjai által vezetendő anyakönyvbe bejegyeztessenek, továbbá kötelesek:

4. §. Minden oklevelet és szerződéseket a Hazában és kapcsolt Részekben divatozó élő nyelven szerkeszteni.

5. §. Amennyiben az izraeliták polgári telkeknek (íundus) szabad szerezhetése jogában lennének, az ily városokban ezen gyakorlat a jövőre nézve is megállapítatik.

6. §. Minden ezen törvénnyel ellenkező törvény, szokás, rendelet vagy határozat eltöröltetik és megszüntetetik.“

Ez a törvény volt az előfűtárja az ú. n. *emancipációs* törvénynek, „A zsidók egyenjogúságáról polgári és politikai jogok tekintetében” címet mselő, 1867 évi XVII. törvénycikknek. amely következőképen hangzik:

1. §. „Az ország izraelita lakosai a keresztény lakosokkal minden polgári és politikai jog gyakorlására egyaránt jogositottaknak nyilvánítatnak.

2. §. Minden ezzel ellenkező törvény, szokás vagy rendelet ezennel megszüntetetik.“

Ezt a törvény követte az ú. n. *receptiós* törvény, az „Az izraelita vallásról” címet viselő, 1895. évi XLII. t. c., amely következőképen hangzik:

1. §. Az izraelita vallás törvényesen bevett vallásnak nyilvánítatik.

2. §. Az 1868:1,111. t. ez. 18, 19, 20, 21 és 23 S-ainak rendelkezései az izraelita vallásuakra is kiterjesztetnek.

3. §. Lelkész (rabbi) és hitközségi előljáró az izraelita felekezetnek csak oly tagja lehet, aki magyar állampolgár és aki képesítését Magyarországon nyerte.

4. §. A jelen törvény végrehajtásával a minisztérium bizatik meg.”

Ezt a törvény végül kiegészíti az 1895. évi XLII. tt. c.. 6. §-a:

„A latin, görög és örmény szertartása katólikusok, az evangélikus reformátusok, az ágostai hitvallású evangélikusok, a görög keleti szerb és görög keleti román, valamint az unitárius egyházakra és hívőkre, **nemkülömben az izraelitákra vonatkozó törvények és jogszabályok változatlanul fenntartóinak.**”

A „nemes” értelemben vett liberálizmussal telített magyar-

nemzet 1867-ben és 1895-ben a magyarországi zsidóságnak a *legteljesebb* állampolgári jogokat *önként* megadta.

Hogy miképen viselkedett ennek fejében a magyarországi zsidóság a magyarsággal szemben? Erre a kérdésre megadja a feleletet az utolsó 72 esztendő története, valamint a társadalmi és a gazdasági élet egyensúlyának hatályosabb biztosításáról szóló 1938. évi XV. és a zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló 1939. évi IV. törvénycikk.

Hogy mennyire igaza volt a nagy Wesselényinek, amikor azt írta, hogy: „ . . . a zsidó nép egy régi múmia, mely . . . magát valamennyi néptől, mellynek polgárzatába jut, *elkülönzi, elválasztja, elidegeníti, s* ezért magát gyűlölteti, s így viszont — *(Magyarországon ok nélkül!)* — ő is gyűlöl másokat” — szemléltetőleg igazolja az a *tény*, hogy az ország *tíz legnagyobb* és zsidó tulajdonban lévő, vagy zsidó érdekelt-séghez tartozó ipari és kereskedelmi vállalatának, úgymint a:

1. Magyar Általános Kőszénbánya Rt.-nak;
  2. Magyar Cukoripar Rt.-nak;
  3. Egyesült Izzólámpa és Villamossági Rt.-nak;
  4. Ganz és Társa Villamossági Gép-, Vagon- és Hajógyár Részvénytársaságnak;
  5. Hungária Villamossági Rt.-nak;
  6. Nemzetközi Gépkereskedelmi Rt.-nak;
  7. Részvénytársaság villamos és közlekedési vállalaté számára cégnek;
  8. Rimamurányi-Salgótarjáni Vasmű Rt.-nak;
  9. Salgótarjáni Kőszénbánya Rt.-nak;
  10. Weiss Manfréd Acél- és Fémmunkák, Alumínium-művek, Repülőgép- és Motorgyár Rt.-nak,
- mégpedig magyar munkával és pénzből működő ipari és kereskedelmi vállalatoknak az 1937—38. évi Gazdasági, Pénzügyi és Tőzsdei Kompassz adatai szerint — *a zsidók egyenjogúsításáról szóló törvény meghozatala után eltelt hetvenkettedig esztendőben:*

124 igazgatósági tagja között 94, azaz kilencvennégy volt a zsidó!

Ez a könyv készült a „Nyilas“ Lap- és Könyvkiadó Vállalat Rt. megbízásából a Centrum Kiadóvállalat Rt. nyomdájában (Budapest VIII., Gyulai Pál-u. 14.) Felelős vezető: Kulcsár József. — Felelős kiadó:

Dr. Serly Antal.